

Na osnovu člana 36. stav 1. tačka 1.17 i člana 65. stavovi 1. i 2. Zakona br. 03/L-209 o Centralnoj banci Republike Kosovo; člana 85. stav 1. i člana 114. Zakona br. 04/L-093 o bankama, mikrofinansijskim institucijama i nebankarskim finansijskim institucijama; kao i člana 85. stav 2. i član 86. stav 1. Zakona br. 06/L-034 o zaštiti potrošača, Izvršni odbor Centralne banke Republike Kosovo je, na sastanku održanom 18. januara 2019. godine, usvojio ovo:

UPUTSTVO ZA OBRAZAC ZA INFORMACIJE O POTROŠAČKIM KREDITIMA

Član 1.

Svrha i delokrug

1. Svrha ovog Uputstva je da utvrdi obrazac za informacije o potrošačkim kreditima (u daljem tekstu: obrazac) i način njegovog objavljivanja, u primeni Zakona o zaštiti potrošača.
2. Ovo Uputstvo se primenjuje za sve finansijske institucije koje su licencirane/registrovane od strane CBK-a za obavljanje aktivnosti davanja kreditne u skladu sa važećim zakonom.

Član 2.

Definicije izraza

1. Za potrebe ovog Uputstva, korišćeni izrazi imaju sledeća značenja:
 - 1.1. *Potrošač* – svako fizičko lice koje kupuje i koristi robu ili usluge kako bi zadovoljilo svoje potrebe, koje nisu povezane sa trgovinskim, poslovnim, zanatskim ili profesionalnim delatnostima;
 - 1.2. *Davalac kredita* – bilo koja finansijska institucija koja obavlja delatnost davanja kredita u skladu sa važećim zakonima;
 - 1.3. *Finansijska institucija* – svaka institucija koja je licencirana/registrovana od strane CBK-a u skladu sa Zakonom o Centralnoj banci ili bilo kojim drugim relevantnim zakonom;

- 1.4. *Posrednik* – bilo koja treća strana, fizičko ili pravno lice, angažovano na promociji, pružanju ili prodaji finansijskih proizvoda ili finansijskih usluga koje pruža finansijska institucija i koje se bave pripremom, zaključivanjem i administracijom sporazuma i ugovornih prava u vezi sa tim proizvodima ili uslugama.

Član 3.

Sadržaj obrasca

1. Finansijska institucija tokom prezentacije kreditnog proizvoda i pre zaključivanja bilo kog sporazuma o potrošačkom kreditu, treba da potrošaču obezbedi odgovarajuće informacije, da uporedi razne ponude kako bi on/ona mogao da donese odluku u vezi sa zaključenjem sporazuma.
2. Davalac kredita će takve informacije objaviti putem obrasca, koji je priložen u ovom Uputstvu u Prilogu 1. Sve primenljive informacije u obrascu se trebaju ispuniti.
3. Potrošač i davalac kredita moraju postaviti datum i potpis na obrascu, a obe strane trebaju zadržati po jednu potpisanu kopiju.
4. Kada se daje u elektronskom obliku, Obrazac može biti potpisan elektronskim putem ili davalac kredita i potrošač mogu potpisati dokument kojim se potvrđuje da je Obrazac dat potrošaču.

Član 4.

Informacija za jemca

1. Kada je jemac potreban za izdavanje potrošačkog kredita, finansijske institucije će dati jemcu Informacioni list za jemca, koji je priložen u ovom Uputstvu u Prilogu 2. Informacioni list za jemca se potpisuje od strane jemca.
2. Takođe, finansijske institucije treba da u takvim slučajevima daju jemcu kopiju obrasca, potpisanog od strane potrošača i davaoca kredita.

Član 5.

Obaveza za razjašnjenje

1. Finansijske institucije trebaju dati razjašnjenje za objavljene informacije, u meri koja je potrebna potrošaču, tako da potrošač shvati informacije i da bude u stanju da donese odluku u vezi sa ponudom.
2. Finansijske institucije treba da daju dodatna objašnjenja, kada potrošači to zatraže.

Član 6. Čuvanje obrasca

1. Finansijske institucije treba da drže i čuvaju potpisane kopije obrasca, najmanje 1 (jednu) godinu u slučajevima kada ugovorni odnos nije postignut, a u slučajevima kada je ugovorni odnos postignut, Obrazac se prilaže dosijeu kredita i treba da se čuva dokle god se čuva ostala kreditna dokumentacija.
2. Obrazac se treba podneti CBK-u kad god se to zahteva.

Član 7. Sprovođenje, popravne mere i civilne kazne

Finansijske institucije koje krše ovo Uputstvo će biti predmet popravnih i kaznenih mera predviđenih važećim zakonima i uredbama.

Član 8. Prelazne odredbe

Finansijske institucije treba da ispune uslove iz ovog Uputstva u roku od jednog (1) meseca od dana njegovog stupanja na snagu.

Član 9. Prilozi ovom Uputstvu

Prilozi ovom Uputstvu se Prilog 1 – Obrazac za informacije o potrošačkim kreditima i Prilog 2 – Informacioni list za jemac.

Član 10. Stupanje na snagu

Ovo Uputstvo stupa na snagu 1. februara 2019. godine.

Fehmi Mehmeti
Predsedavajući Izvršnog odbora

SHTOJCA 1

FORMULARI I INFORMATAVE MBI KREDITË KONSUMUESE

1. Ime i kontakt detalji davaoca kredita

Davalac kredita	<i>[Ime davaoca kredita]</i>
Adresa	<i>[Adresa davaoca kredita da se koristi od strane potrošača]</i>
Broj telefona (*)	
Adresa elektronske pošte (*)	
Broj faksa (*)	
Internet adresa	
(*) Ova informacija je opciona za davaoca kredita	

2. Opis glavnih karakteristika kreditnog proizvoda

Vrsta kredita	
Ukupna vrednost kredita i valuta <i>(Podrazumeva maksimalno ograničenje ili ukupni iznos kredita na raspolaganju)</i>	
Uslovi koji uređuju povlačenje sredstava <i>(Podrazumeva kako i kada će novac biti uzet)</i>	
Trajanje ugovora o kreditu	
Rate i, kada je to moguće, kako će se rate otplaćivati.	<i>Potrošač treba da plati: (iznos, broj i učestalost plaćanja koje treba da izvrši potrošač – sa personalizovanim primerom) <u>Kamate i/ili provizije će biti plaćene na sledeći način:</u></i>
Ukupan iznos koji će potrošač morati da plati. <i>(Podrazumeva iznos raspoloživih sredstava za pozajmljivanje, plus kamate i moguće troškove koje su povezane sa kreditom)</i>	<i>(Ukupan iznos kredita i ukupni troškovi kredita)</i>
Ako je primenjivo Potrebna garancija/osiguranje.	<i>Vrste garancija</i>

(Opis garancije koja se daje u vezi sa ugovorom o kreditu)	
--	--

3. Trošak kredita

Kamatna stopa kredita koja se primenjuje u Ugovoru o kreditu.	[- Fiksna kamatna stopa kredita u %, ili - promenjiva kamatna stopa kredita u % (koja se obračunava na osnovu orijentacionog indeksa ili referentne stope), - periodi]
Efektivna kamatna stopa (EKS) <i>To je ukupni trošak kredita za klijenta, izražen kao godišnji procenat vrednosti datog kredita i obračunat u skladu sa Uredbom o efektivnoj kamatnoj stopi i zahtevima za objavljivanje, koje objavljuje CBK.</i>	[U % <i>reprezentativni primer koji navodi pretpostavke koje se koriste za obračun stope koja će se ovde odrediti.]</i>
Da li je moguće dobiti kredit prema uslovima pod kojima se trguje, izuzimajući: - Ugovori o osiguranju kredita - drugi pomoćni ugovori? <i>Ako davalac kredita ne priznaje troškove ovih usluga, oni neće biti uključeni u EKS.</i>	<i>Da/ne [ukoliko je da, navedite vrstu osiguranja]</i>
Ostali troškovi povezani sa kreditom.	
<i>Ukoliko je primenjivo</i> Održavanje jednog ili više računa je zahtevano kako bi se registrovale kao transakcija uplata, a takođe i povlačenja ili transfera sredstava sa jednog računa na drugi.	
<i>Ukoliko je primenjivo</i> Svaki dodatni troškovi koji su obavezni za dobijanje kredita.	
<i>Ukoliko je primenjivo</i> Iznos troškova za određeno korišćenje	

uplate (npr. kreditna kartica).	
<i>Ukoliko je primenjivo</i> Bilo koji drugi troškovi koji proizilaze iz Ugovora o kreditu.	
<i>Ukoliko je primenjivo</i> Uslovi prema kojima se, gore navedeni troškovi vezani za ugovor o kreditu, mogu menjati.	
<i>Ukoliko je primenjivo</i> Obaveza za plaćanje javnobeležničkih troškova.	
Troškovi u slučaju plaćanja sa zakašnjenjem. <i>Nedostatak plaćanja rata može dovesti do ozbiljnih posljedica za potrošača i otežati proces zadržavanja kredita.</i>	<i>Potrošač će biti opterećen [... (primenjena kamatna stopa i dodatne obaveze koje se odnose na neblagovremeno plaćanje kredita)].</i>

4. Ostala značajna pravna gledišta

Pravo na povlačenje. <i>Kupac ima pravo da se povuče iz Ugovora o kreditu u vremenskom roku od 14 kalendarskih dana.</i>	<i>Da/ne</i>
Otplata (plaćanje kredita pre roka dospeća. <i>Potrošač ima pravo da u bilo kom trenutku, pre roka dospeća, izvrši delimičnu ili potpunu otplatu kredita.</i>	
<i>Ukoliko je primenjivo</i> Davalac kredita ima pravo na naknadu u slučaju otplate kredita pre roka dospeća.	<i>[Određivanje naknade prema važećem zakonodavstvu]</i>
Informacije u slučaju odbijanja kredita. <i>Davalac kredita mora odmah, bez provizije, obavestiti potrošača ukoliko je zahtev za kredit odbijen, stavljajući na raspolaganje razloge na kojima se ovo odbijanje zasniva. Ovo ne važi ukoliko su odredbe ove informacije zabranjene</i>	

<i>zakonima Republike Kosovo.</i>	
Pravo na predugovor <i>Imate pravo da zatražite kopiju predugovora za kreditni proizvod, a davalac kredita mora da besplatno obezbedi ovaj predugovor. Ovo se ne primenjuje ukoliko davalac donese odluku da ne nastavi sa daljim izdavanjem kredita za Vas.</i>	
Unutrašnja šema žalbi potrošača protiv davalaca kredita.	<i>Odgovarajuće odeljenje/jedinica (adresa i broj telefona) gde će se rešavati slučajevi žalbi</i>
Vremenski period u kojem davalac kredita ima obaveze koje proizilaze iz predugovornih informacija.	<i>Ova informacija je važeća od .../.../.... do .../.../...</i>

5. Dodatne informacije u slučajevima oglašavanju finansijskih usluga na daljinu

(a) U vezi sa davaocem kredita	
<i>Ukoliko je primenjivo</i> Zastupnik davaoca kredita u mestu u kome boravi	<i>[Ime davaoca kredita]</i>
Adresa	<i>[Adresa davaoca kredita da se koristi od strane potrošača]</i>
Broj telefona (*)	
Adresa elektronske pošte (*)	
Broj faksa (*)	
Internet adresa	
<i>Ukoliko je primenjivo</i> Registracija	<i>[Trgovinski registar u kome je davalac kredita registrovan i registracioni broj ili bilo koji ekvivalent kojim se identifikuje u tom registru]</i>
<i>Ukoliko je primenjivo</i> Nadzorni organ	
(b) U vezi sa Sporazumom o kreditu	
<i>Ukoliko je primenjivo</i> Ostvarivanje prava na povlačenje	<i>[Praktična uputstva o ostvarivanju prava na povlačenje, pokazujući, inter alia, (između ostalog) period ostvarivanja ovog prava,</i>

	adresu na kojoj će biti poslato obaveštenje o ostvarivanju prava na povlačenje i posledice zbog neostvarivanja ovog prava].
<i>Ukoliko je primenjivo</i> Zakon koji je primalac kredita primenio kao osnovu za uspostavljanje odnosa pre postizanja Ugovora o kreditu.	
<i>Ukoliko je primenjivo</i> Odredba koja određuje zakon koji se primenjuje za Sporazum o kreditu i/ili nadležni sud	[odgovarajuća odredba se postavlja ovde]
<i>Ukoliko je primenjivo</i> Korišćeni jezik	Informacije i uslovi ugovora će biti predstavljeni na (jeziku). Uz Vašu saglasnost, mi ćemo komunicirati na (jezik/jezici) tokom trajanja Sporazuma o kreditu.
(c) Mehanizmi vanparničnog razmatranja	
Postojanje i pristup vanparničnim mehanizmima	[Ukoliko postoji vanparnični mehanizam za razmatranje zahteva potrošača i načina pristupa]
* Ove informacije su obavezne za davaoca kredita	

Potrošač

(Potvrđujem prijem informacija o potrošačkom kreditu)

(Ime prezime, potpis)

Prilog 2

INFORMACIONI LIST ZA JEMCA

Da li je od Vas traženo da budete jemac?

Molimo Vas da pažljivo pročitate sledeće informacije!

1. Rizici

- Kao jemac preuzimate ozbiljan rizik da budete odgovorni za dugove nekog drugog.
- Ukoliko primalac kredita ne može da plati (ili ne plaća) dug za kojim ste se složili da bude jemac, Vi ćete biti odgovorni za plaćanje duga.
- Jemac nije jednostavno jemac samo da potpiše dokumenat, već jemac obećava da će platiti neisplaćene dugove. Ukoliko primalac kredita ne uspe, primalac kredita ima pravo da traži plaćanje duga od jemca – davalac kredita ne bi trebao da podnese tužbu ili da pokuša da naplatiti dug od primaoca kredita, pre nego što ga to zatraži od jemca. Umesto toga, davalac kredita može (i hoće) da tražiti od Vas da platite dug.
- Kao jemac, Vi ćete biti klasifikovani u registru kredita na osnovu kredita koji ste preuzeli jemstvo, a to Vas može ograničiti u dobijanju kredita.

2. Pažnje

- Ne preuzimajte jemstvo, ukoliko ne možete da priuštite plaćanje duga i/ili plaćanje duga će Vam izazvati ozbiljne finansijske probleme.
- Razmislite o tome za čiji ćete dug preuzeti jemstvo i zašto se od vas traži da budete jemac (da li je osoba koja traži jemstvo pouzdana, da li ona zaista može da priušti da dobijanje kredita, da li je traženi kredit prikladan za to lice, da li je razlog za dobijanje kredita razuman).
- Šta će se dogoditi ukoliko se od Vas traži da platite dug? Da li će to uticati na Vašu finansijsku situaciju? U kojoj meri? Da li bi bilo uticaja na druge aspekte Vašeg života?

3. Sprečavanje

Ukoliko donesete odluku da budete jemac, pokušajte da smanjite rizike:

1. Ograničite Vašu odgovornost – ne morate da preuzmete jemstvo za sve dugove primaoca kredita, odredite tačan iznos za koji preuzimate jemstvo.
2. Zatražite odgovarajuću dokumentaciju – morate znati detalje o kreditu za koji preuzimate jemstvo (zatražite Ugovor o kreditu i prateću dokumentaciju), Vi takođe možete zatražiti od primaoca kredita da vas obavesti o njegovoj finansijskoj situaciji.
3. Pobrinite se da Vas obe stranke i davalac i primalac kredita blagovremeno obaveste kad god bude uticaja na Vaše interese.

Odbijanje da bude jemac može postaviti Vaš odnos sa primaocem kredita u opasnost.

Međutim, plaćanje tuđih dugova Vas može dovesti do velikih poteškoća!

Datum: _____

Potpis: _____